

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

XII. An, & quid dicendum sit in causis criminalibus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

- capitis plectitur) tum ex eo, quod sic statuerint multi Catholicici Reges (vt testatur Couarru. loco *supra cit.*) & Pius V. expresse in sua Constitutione eum equiparet publico latroni.
- 4 Respondetur, nego antecedens, quia nec ratione debiti, nec ratione delicti ab immunitate excluditur: non ratione debiti, alioquin omnes debitores excludi deberent: nec ratione delicti, quia non est publicus latro reuera, sed solum per quandam equiparantiam, in poenis autem non est facienda extensio ad delicta similia. Quapropter licet à Pio V. expresse in sua Constitutione equiparetur publico latroni, non tamen hinc sequitur, quod etiam equiparatus veniat quoad priuationem immunitatis, cum poenae non sint extendendae ad similia (praesertim si extensio sit in prauiudicium Ecclesiarum, & oppositum reperiatur expressum in iure, sicuti est in casu nostro, vt mox infra dicitur.) Atque ita in specie de hac Constitutione loquens docet Farinac. *om. 1. conf. 76. n. 13.* Ambrosin. *de immunit. c. 1. n. 14.* Locatellus *de tortura, inspecl. 5. n. 158.* & Chartarius *decis. crimin. 46. n. 172.*
- 7 Et quidem quod dixi, est certum in casu, quo non fugeret ad Ecclesiam cum bonis, vel illa absconderet, sed solum fugeret ad Ecclesiam, vt personam saluaret (quod fatentur etiam ipsi aduersarij, saltem quamplurimi,) & multo magis est certum, stante Constitutione Gregorij XIV. cum in illa reuocentur omnes consuetudines, ac omnia priuilegia, & indulta data Principibus extrahendi delinquentes ab Ecclesia, & nominatim fraudulentos decoctos: & cum ibidem in narratiua fiat mentio de huiusmodi decoctis, de quibus postea, quando Pontifex disponit, nullum verbum facit; inde manifestè apparer, quod voluerit Pontifex huiusmodi fraudulenter decoctos immunitate Ecclesiae gaudere: & manifestè etiam apparer responsio ad argumenta aduersariorum.
- 8 Atque ita ex communiore, & probabiliori, & post Gregorij XIV. Constitutionem, ex certa sententia Doctorum docent Nauar. *cap. 25. num. 19. in fin.* Suarez *lib. 3. cap. 11. num. 3.* Farinac. *in append. de immunit. cap. 3. num. 64.* retractans oppositam opinionem, quam docuerat in *cit. quæst. 18. de carcerib.* Ambrosin. *de immunit. Eccles. cap. 13. in fin. num. 4.* Duardus in *Bull. Cane. lib. 2. can. 5. q. 16. n. 16.* Fernandez *part. 4. cap. 10. §. 1. n. 10.* Gratian. *in discept. forens. tom. 2. cap. 38. num. 29.* Anton. Nouarius in *Summ. Bullar. tit. de immunit. Eccles. n. 28.* Diana *part. 1. tract. 1. resol. 32.* referens, sic esse decusum Romae in S. Cardinalium Congregatione: item Girona *tract. de priuilegiis, cap. 23. num. 1035.* Flauius Cherubinus in *Compend. Bull. tom. 2. Constit. 117. Pij V. sehol. 2.* Correa in *relect. ad cap. inter alia, de immunit. Eccles. part. 3. quæst. 12. n. 12.* Sanch. in *opuscul. tom. 2. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num. 24.* Dominicus Tassonus in *pragmat. de antefato, vers. 13. obseru. 3. num. 33.* Lezana *verb. Immunitas Eccles. num. 16.* Bonacina *disp. 3. q. 7. de immunit. §. 4. in prin. ip. & Mar. Ital. de immunit. Eccles. lib. 1. c. 5.* Adde, quod dato, quod vera sit aduersariorum sententia, raro in praxi illa locum habere posset, vt notauit etiam ex aduersariis Peregrin. loco *supra cit.* quia raro in fraudulenter decocto ea, quae ad publicum latronem constituendum necessaria sunt, possunt contingere, praecipue actuum frequentia.
- 10 Neque obstat, quod Mar. Ital. loco *cit.* §. 8. num. 1. & seqq. referat quasdam literas scriptas Archiepiscopo Bononiensi, & Nuncio Neapolitano de mandato Clementis VIII. in quibus mandatur Superioribus Regularium, ne condemnatos, fillitos, bannitos, fures, decoctores, debitores, aliosque similes in suis Conuentibus receptarent, iniuncta receptantibus poena.
- 11 Respondetur enim, non derogari per hoc (vt ipse Mar. Italia loco *supra cit.* minus rectè opinatur) Con-

stitutioni Gregorij XIV. quia tales literae non sunt datae, & publicatae in forma legis: tum quia in illis solum cauetur, ne tales condemnati, falliti, banniti, fures, &c. in illis conuentibus receptentur, sed expellantur, non tamen quod Iudicibus saecularibus designentur, vt bene aduertit praeter alios Farinac. in *append. de immunit. c. 3. n. 64.* Peregrin. *c. 1. n. 14.* & Diana *part. 3. tract. 1. resol. 40.* cum Clemens VIII. in dictis literis non excipiat alios casus ultra exceptos in Constitutione Gregorij XIV.

Adde contra Cutellum *de immunit. Eccles. lib. 1. quæst. 17. num. 7. & 8.* quod cum dictae literae missae fuerint solum ad Archiepiscopum Bononiae, & Nuncium Neapolis, consequens est, quod etiam si in aliis locis, & prouinciis illae publicatae sint, solum Bononiae, & Neapoli, non autem in aliis locis, & prouinciis obligent; quia lex, vel praecceptum non potest ultra intentionem legislatoris, vel praecipientis obligare: si enim Pontifex intendisset vbiq; per illas obligare, vbiq; vel saltem Romae easdem curasset promulgari, quod vtiq; non curauit. Quapropter Regularium Superiores, qui data opera in suis Conuentibus numeratas in dictis literis facinorosas personas recipiunt, & detinent diu, puniri poterunt Bononiae, & Neapolis; non item in aliis locis, vel prouinciis. Vide Peregrinum loco *cit. num. 12. & 20.* & Dian. *cit. resol. 40. & part. 6. tract. 1. resol. 17.* vbi refert, quod sacra Episcoporum Congregatio in vna Barenfi decreuerit die 12. Martij 1660. quod debitor fraudulentus ad Ecclesiam cum bonis fugiens non debeat ibi multo tempore tolerari, sed debeat tandem ab Ecclesia expelli. Item, quod eadem Sacra Congregatio determinauerit die 1. Decembris 1617. quod decoctus non debeat res, & bona in prauiudicium creditorum ad Ecclesiam transferre, sed debeat tandem ab Ecclesia expelli, vt adiudicet cui de iure competunt. Vide tandem Barbosa *de vniu. iure Eccles. cap. 3. num. 47.* vbi tenet, quod possint etiam auferri à Iudice saeculari, de licentia tamen Iudicis Ecclesiastici: qua de re dicam *dub. 24. sect. 8. & dub. 30.*

Interim tamen video, S. Congreg. Episcop. & Regular. 14. Nouembr. 1636. praecipisse, bona posita in loco immuni in prauiudicium creditorum, deponi debere in loco non immuni, & 9. Martij 1635. praecipisse Vicario Generali Mediolanensi, ne talia bona tenerentur in loco immuni, in prauiudicium creditorum, & 12. Decembris 1642. praecipisse, vt ex quodam Ecclesia extraherentur bona eo transportata in fraudem creditorum, consignanda tamen iudici competenti.

DVBITATIO XII.

An, & quid dicendum sit in causis criminalibus?

SVMMARIVM.

- 1 Afferuntur nonnulli canones in causis criminalibus quantumcunque grauib; immunitatem Ecclesiae ad eas confugientibus concedentes praeter casus exceptos.
- 2 Bulla Gregorij XIV. in delictis exceptis in medium affertur, iuxta qualibet delictorum nomina.

Respondetur, immunitatem Ecclesiae etiam locum habere in causis criminalibus, quantumcunque grauib; exceptis casibus à iure expressis, atque ita dicitur in *cap. inter alia, de immunit. Eccles.* ibi: *Quantumcunque grauius maleficia perpetraverit, non est violenter*

violenter ab Ecclesia extrahendus. Et paulò inferius, ibi: Hoc verum est, nisi publicus latro fuerit, vel nocturnus depopulator agrorum, qui dum itinera frequentata, vel publicas stratas obsidet insidiis aggressionis, ab Ecclesia extrahi potest. Alia exceptio ponitur in cap. ult. de immunit. Eccles. vt scilicet immunitate etiam non gaudeat committens homicidia, vel mutilationes membrorum in Ecclesia. Item secundum intellectum plurium Doctorum ponitur & alia in cap. 1. de homicidio, vt scilicet neque gaudeat committens homicidium per industriam, & insidias. Quæ omnia congerit Gregorius XIV. in sua Constitutione, aliquibus additis, ibi: Ad unam tantum formam reducimus, moderamus, et laicis ad Ecclesias, locaque sacra confugientibus, si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insidiis agere dimittunt, vel depopulatores agrorum, quique homicidia, & mutilationes membrorum in Ecclesiis, earumque cæmeteriis committere non verentur, aut qui proditione proximum suum occiderint, aut assassinij, vel hæresis, aut læsæ Maiestatis rei in personam ipsiusmet Principis, immunitas Ecclesiastica non suffragetur.

DUBITATIO XIII.

An immunitate priuetur publicus latro?

SUMMARIUM.

- 1 Publicus latro priuatur Ecclesiastica immunitate.
- 2 Latro est qui deprædatur violenter.
- 3 Publicus, qui deprædatur palam, & publicè, vel per insidias in via publica, etiam mari, vel flumine, vel per vim in domibus priuatorum.
- 4 Diffamatus in vno ex multis, latrocinio publico, vel ex aliquibus secretis, dum latro publicus reputatur, non gaudet Ecclesia immunitate, multò magis, si sit latro notorius notorietate iuris. At gaudet, si non sit notorius, nec notorietate facti, nec iuris.
5. & 6. Præsumptio, vel dubitatio quod aliquis sit publicus latro non sufficit ad effectum ipsum priuandi immunitate Ecclesiastica, sed debet in hoc casu constare esse latronem publicum per informationem factam citata parte, & per iudicis sententiam.
- 7 Latro publicus, vt immunitate priuetur, requiritur, quod deprædatur in viis publicis, & itineribus frequentatis, & non sufficit, quod furetur per insidias in loco non publico.
8. & 9. Item requiritur quod non semel, sed bis, vel ter tale delictum commiserit.
- 10 Nomen latronis frequentiam denotat.
- 11 Non sufficit quod pluries tentauerit, sed requiritur quod pluries consummauerit, cum simus in materia odiosa & penali.
- 12 Mulier ex unico actu fornicationis non dicitur publica meretrix, nec quis ex unico actu usura dicitur publicus usurarius.
- 13 Frequentia si sit necessaria, duo actus sufficiunt, quia ad inducendam consuetudinem duo actus sufficiunt.
- 14 Quod dictum est de publico latrone, idem dicat de grassatore, & agrorum depopulatore.
- 15 In aliquibus Regnis publici latrones, grassatores viarum, depopulatores agrorum per vnicum delictum vita priuantur: at non sic est de immunitate, circa quam Principes non possunt disponere.

Respondetur affirmatiue: patet ex dictis in sect. preced. & ex cit. cap. inter alia, & citata Constitutione Gregorij XIV.

Th. Delbene de Immunit. Eccles. Pars II.

Est autem latro, qui deprædatur violenter: publicus autem, qui deprædatur palam, & publicè, vel per insidias in via publica, etiam mari, aut flumine, vel per vim publicè in domibus priuatorum, vt recte docent Gloss. in cit. cap. inter alia, Abb. ibid. Sylva. verb. Latro, Azor tom. 2. lib. 9. cap. 9. quasi. 9. Scortia Theor. 385. Decian. lib. 6. tracl. crimin. cap. 28. num. 2. Peregrin. cap. 6. num. 2. & segg. Mar. Italia lib. 1. cap. 5. §. 1. Ambrosin. de immunit. Eccles. cap. 2. num. 3. & 4. Farinac. de carcerib. quasi. 28. num. 5. & in append. de immunit. c. 10. num. 15. Correa in repetit. cap. 7. num. 27. & Barbosa de iure Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 79. & 80. qui rectè subdunt, quod quis non solum propter notorietatem iuris (vt si in iudicio hoc crimen confessus, vel propter ipsum aliquando damnatus sit) sed etiam propter notorietatem facti (vt si vel vno ex multis latrocinio publico, vel ex aliquibus secretis diffamatus sit, & publicè latro reputetur) immunitate Ecclesiæ priuetur, quia in vtroque casu verè dicitur latro publicus. Vnde à contrario latrones, qui non sunt publici, nec notorietate iuris, nec notorietate facti, immunitate gaudent, Baconus in 4. distinct. 13. art. 1. Sot. de iust. & iur. lib. 5. quasi. 33. art. 3. Sanch. tom. 2. conf. moral. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num. 14. & Lezana verb. Immunitas Eccles. num. 8. Subdunt secundo, quod vt quis immunitate Ecclesiæ priuetur, constare debeat, esse latronem publicum, neque sufficiat præsumptio, vel dubitatio, quia non præsumptè latro publicus, sed verè latro publicus immunitate priuatur. Vt autem hoc constet in hoc casu, debet prius parte citata fieri informatio, & sententia declarari, alias delinquens immunitate non priuatur. Vide Decian. cit. n. 2. & Farinac. n. 155. & 156.

Requiritur tamen ad hoc vt latro publicus immunitate priuetur, quod deprædatur in viis publicis, & itineribus frequentatis, & non sufficit, quod furetur per insidias in loco non publico, quia textus, tam iuris communis, quam constitutionis Gregorij XIV. expresse dicit: *itinera frequentata, & publicas stratas obsidet*. Quæ verba ad declarationem delicti, & non frustra fuerunt apposita. Atque ita contra Innocent. in cap. inter alia, & ibi Hostiensem num. 4. & Ioannem Andream num. 6. motos ex ratione, quam referam dub. 18. n. 3. docent Farinacius, Ambrosinus, Mastrillus, Riccius, Nouarius, & Diana in locis infra citandis: item Clarus §. fin. q. 30. n. 9. & videri etiam poterit Abb. in dict. cap. inter alia, num. 5. & Layman lib. 4. tracl. 9. c. 3. num. 8.

Requiritur etiam, quod non semel, sed ad minus bis, vel ter tale delictum commiserit, quia nomen latronis frequentiam denotat, sicut præter alios docet Abbas in cap. 1. num. 24. de iudic. Igneus in l. 3. §. subuertitur, num. 107. ff. ad Syllan. Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. num. 84. Giurba consil. 50. num. 27. Nouarius in summa Bullarum, tit. de immunit. num. 45. vbi ex Suarez, & Giurba num. 46. subdit, quod ad hoc, vt immunitate priuetur, non sufficiat, quod pluries delictum tentauerit, sed requiratur, quod pluries consummauerit, cum simus in materia odiosa, & penali, præsertim in præiudicium immunitatis Ecclesiarum. Peguera decis. 40. n. 4. Carolus Maranta in Controuers. iur. part. 2. respons. 46. num. 7. Mastrillus de indulto, cap. 37. num. 7. Peregrin. de immunit. cap. 6. num. 8. Horatius Perlius consil. crim. 39. num. 2. & 3. Decian. cit. num. 2. Ambrosin. cap. 3. num. 5. & Farinacius cap. 10. num. 154. & 164. Et clarè etiam patet ex Leapiulano, §. & generaliter, ff. de penis. Quapropter mulier ex unico actu fornicationis non dicitur publica meretrix, nec quis ex unico actu usura dicitur publicus usurarius, ex text. in l. quis sit fugitiuus, §. errorem, & in l. sciendum, §. illud, ff. de adili. Quidquid in contrarium dicat Martha de iurisdict. p. 2. c. 55. n. 22. (licet ibi testetur de praxi) & Megalius in 3. p. lib. 4. cap. 2. q. 1. num. 10. qui tamen subdit, & rectè, quod si frequentia